

دیدگاه‌های امام خمینی

در مقطع عملیات خیبر (آبان - بهمن ۱۳۶۲)*

دکتر حسین اردستانی**

<p>امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران، در همه‌ی مقاطع به تبیین اصول کلی انقلاب و نظام و در دوران جنگ به تبیین مواضع جمهوری اسلامی در جنگ؛ بسیج جامعه به سوی جبهه‌ها و تجهیز آنان؛ سالم‌سازی جامعه به نفع جبهه‌های نبرد و مقابله با جنگ روانی دشمن می‌پرداختند. ایشان در سخنان‌شان مردم را به صبر بر مشکلات دفاع دعوت می‌کردند و از آنان می‌خواستند ائمه‌ی معصومین را در این خصوص الگوی عملی خودشان قرار دهند. امام خمینی همواره از رزمندگان و فرماندهان قهرمانی می‌کردند و با حمایت‌های معنوی‌شان به آنان روحیه می‌دادند. در مقطع قبل از عملیات خیبر (آبان تا پایان بهمن ۱۳۶۲)، چند موضوع مهم در بیانات امام مطرح شده است که علاوه بر موضوع جنگ، سیاست داخلی را نیز شامل می‌شود که در این مقاله به آن پرداخته می‌شود.</p>	چکیده		
<p>واژگان کلیدی: عملیات خیبر، شهیدان، جنگ روانی، انتخابات مجلس، دولت، جهاد.</p>			

مقدمه

جنگ از منظر امام خمینی

آنان را سرمایه‌ی انقلاب و جنگ و عامل پیشبرد آن می‌دانستند. حضرت امام با طرح موضوع سالم‌سازی جامعه و ایجاد محیط مناسب برای مجاهدت در راه خدا، از جوانان می‌خواستند به سوی جبهه‌ها بشتابند. ایشان در جمع اعضای شوراهای محلی - اسلامی توزیع کالا در سراسر تهران و گروهی از کارکنان مرکز تحقیقات مخبرات فرمودند:

حضرت امام جنگ را مهم‌ترین موضوع کشور می‌دانستند و همواره از ابتدای جنگ، توجه مسئولان و مردم را به دفاع مقدس معطوف می‌داشتند و در رأس امور به آن می‌پرداختند. ایشان پشتوانه‌ی اصلی جبهه‌های نبرد را آحاد مردم، به ویژه طبقات فقیر و جوانان انقلابی و تحول روحی به وجود آمده در

* این مقاله در سال ۱۳۷۳ تألیف شده که پس از افزودن نتیجه‌گیری، اکنون در فصلنامه نگین درج شده است.
** مسئول مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و راوی مرکز در قرارگاه خاتم الانبیا در دوران دفاع مقدس.



رزمندگان لشکر ۱۹ فجر در حین عزاداری شب عملیات خیبر - ۳ اسفند ۱۳۶۲

«الآن انسان می‌بیند که جوان‌هایی هستند - من زیاد به این‌ها برمی‌خورم - جوان‌هایی هستند که می‌آیند گریه می‌کنند که ما می‌خواهیم برویم به جبهه، نمی‌گذارند برویم. همین پریروز یا دیروز بود که یک جوانی آمده بود، گفت: "دو تا از برادرانم کشته شده [اند]، خودم می‌خواهم بروم." گفتم: "جوان، تو کافی است، آن‌ها رفتند و دیگر بس است." شروع کرد گریه

پیروز شدید بحمدالله، لکن بقای این پیروزی و بقای این دستاوردهایی که شما به دست‌تان آمد، امروز مشکل‌تر از خود آن پیروزی است که به دستتان آمد، نگاه‌داری‌اش مشکل است. باید همه کوشش کنید که این چیزی که به دست آوردید، نگه دارید. این ارزان به دست شما نیامده است، بسیار سنگین به دست شما آمده است و کم چیزی هم نیست که به دست شما آمده است.^(۲)

از دیدگاه امام، مهم‌ترین نکته برای حفظ پیروزی به دست آمده علاوه بر سیاست‌گذاری‌های نظام سیاسی در دفاع از طبقه‌ی محروم و حفظ آن‌ها به منزله‌ی پشتوانه‌های انقلاب و نیز وحدت داخلی، توجه مردم به جبهه و حمایت از آن است. در این باره امام در پیام خویش به مناسبت پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی می‌نویسد:

از ملت عظیم‌الشأن خواهانم که به طور فعال در صحنه حاضر و از کمک به دولت خدمت‌گذار و جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها دریغ ننمایند. مسئله‌ی دفاع از اسلام و کشور اسلامی و اموال و نوامیس مسلمین

کردن. خوب یک همچو [معنویتی]، این جز به عنایت خدا نمی‌شود. یک معنویتی است که غیر از عنایت خدا نمی‌تواند این معنویت را برای کسی ایجاد کند... این حالی که در جوان‌های ما پیدا شده است، در طول تاریخ نظیر نداشته الا اولیا خدا و ما امروز ابتلا به این قدرت‌ها داریم و این جنگ را ما باید به پیروزی به زودی تمام کنیم و این به این است که جوان‌های ما بروند دنبال جنگ. جوان‌های ما این طور نباشند که بگویند تمام شد و رفت سراغ کارش. خیر، تمام نشده، امریکا دنبال کار است. الآن امریکا به میدان آمده ... و باید هر چه زودتر این را تمام کنیم و این به این است که جوان‌های ما بروند به جبهه‌ها.^(۱)

امام خمینی به رابطه میان جنگ و انقلاب و دشواری‌های پس از پیروزی - که بر اثر توطئه‌ی دشمنان بروز می‌کند - و نیز این موضوع که حفظ و بقای پیروزی مشکل‌تر از به دست آوردن آن است اشاره می‌کنند می‌فرمایند:

مرحله‌ی اول که پیروزی ابتدایی بود گذشت و

خود را از لجن‌زار کانون فساد و تیره‌روزی که رژیم ستم‌شاهی برای آنان فراهم کرده بودند، رها ساخته و به اوج عظمت و معنویت رساندند. رحمت خداوند منان بر شهدای عظیم‌الشان و درود بر شهدای زنده که پشتوانه‌ی اسلام بوده و هستند و سلام بر رزمندگان سلحشور از ارتشی، سپاهی و بسیجی تا ژاندارمری و شهربانی، کمیتہ‌یی و عشایری و تمامی نیروهای مردمی که انعکاس قدرت‌شان کاخ‌های ابرقدرت‌ها را به لرزه درآورده است و این همان قدرت الهی و نوری است که لاشرقیه و لاغریه می‌باشد و خداوند این نور را مستدام فرماید.

جنگ روانی با دشمن

در پی حمله‌ی ارتش عراق به شهرها و مناطق مسکونی که از ابتدای جنگ یکی از شیوه‌های اصلی رژیم عراق برای اعمال فشار بر جمهوری اسلامی و تحمیل صلح به این کشور بود، همواره مردم خواهان مقابله به مثل نیروهای مسلح بودند. امام با درک این موضوع، کوشید با طرح موضوعات انسانی

و اسلامی برای مردم، حتی المقدور از مقابله به مثل علیه شهرهای عراق اجتناب شود و در این خصوص فرمودند:

مبادا یک وقتی به واسطه‌ی بمباران‌های شهرهای شما و کشتن عزیزان شما، مبادا یک وقتی شما عصبانی بشوید و جبران نکنید این طوری. این انتقام از او نیست. شما انتقام‌تان را از صدام باید بگیرید و از حزب بعث و الآن دارید می‌گیرید. توجه کنید که مبادا حتی یک گلوله به طرف شهرهای این‌ها بیندازید...

از واجبات کفایبی است و همه‌ی ما به حسب امکاناتی که در اختیار داریم، لازم است احتیاجات جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها را که آن نیز کمک به دفاع است برآورده نماییم و این جانب با تشکر از ملت بزرگوار ایران [از آنان می‌خواهم] که انقلاب را با حضور فعال خود ادامه دهند و با این حضور رضای خداوند تبارک و تعالی را جلب نمایند.^(۴)

قدردانی شهیدان

حضرت امام خمینی^(۵) پیروزی بر دشمنان اسلام و ایران و ارتقا ملت به سعادت حکومت دینی و رهایی از فساد فرهنگ غربی - که ارمغان حکومت وابسته‌ی شاهنشاهی بود- و تضمین بقای جمهوری اسلامی را مرهون فداکاری و از جان گذشتگی مجاهدان راه خدا می‌داند که در این راه به فیض شهادت رسیدند. امام در پیام خود به مناسبت روز شهدا، اسرا و مفقودین در دهه‌ی فجر، ضمن حمایت معنوی از جبهه‌ها و رزمندگان، می‌فرماید:

بحمدالله شهیدان ما که پیرو شهید عظیم‌الشان اسلام [امام حسین] علیه‌السلام هستند، جمهوری اسلامی را بیمه کردند و پیروزی بر دشمنان اسلام و ایران و ملت بزرگوار ایران و سایر ملت‌های مسلمان، بلکه مستضعفان جهان را تحفه آوردند. بی‌جهت نیست که مستکبران جهان با تمام توطئه‌ها و شیطنت‌ها بر ضد یک ملت کوچک چهل میلیونی که بر حسب معنویت و ارزش‌های انسانی بر قلّه‌ی بلند و والای سعادت ارتقا یافته است، قیام نموده‌اند. خود این توطئه‌ها و بوق و کرناهای ابرقدرت‌های عالم و پیوستگان و وابستگان به آنان از بزرگ‌ترین ارزش‌ها و والاترین مقام‌ها برای یک ملت است که تا کنون برای هیچ ملتی رخ نداده است و این ارزش را شهدای والامقام و جانبازان، این شهدای زنده و به دنبال آنان ملت عظیم‌الشان ایران در پشت جبهه‌ها آفریدند. آفرین بر این قدرت ایمان و قوت بازوی عزیزان و صدها آفرین بر امتی که خود را و جوانان

حضرت امام جنگ را مهم‌ترین موضوع کشور می‌دانستند و همواره از ابتدای جنگ، توجه مسئولان و مردم را به دفاع مقدس معطوف می‌داشتند و در رأس امور به آن می‌پرداختند

خود غرق کند و مردم عراق را هم غرق کند و این دیوانگی دیشب او [حمله‌ی موشکی به دزفول در تاریخ ۲۲ بهمن ۱۳۶۲] با علم به این بوده است که بی جواب نمی ماند.^(۶)

رد موضوع صلح

از نظر امام، طرح صلح طلبی رژیم عراق امری واهی بوده و با هدف به دست آوردن زمان و حمله‌ی مجدد مطرح شده است. در این باره امام می فرماید: صدام دیگر یک مرده‌بی است افتاده آن‌جا، این اهمیتی ندارد دیگر، لیکن این‌ها [ابرقدرت‌ها] دارند فساد می کنند... هی فریاد می زنند بیایید دیگر صلح کنیم، می خواهد مهلت بگیرد که بعدها شرارت بکند. ما این را بهتر می شناسیم از دیگران، این طور نیست که این صلح بخواهد، این می خواهد که به اسم صلح مهلت پیدا بکند، دوباره تشکیلاتی درست کند زیادتر و قدرتی پیدا کند زیادتر و دوباره حمله بکند. خوب، با یک همچو چیزی نمی شود صلح کرد. کدام انسان است که می تواند با یک دشمنی که با اسلام دشمن است، با خدا دشمن است، با ملت خودش دشمن است، با ملت ما دشمن است، این را مهلت بدهد تا این که دوباره تجهیز کند خودش را. قدرت‌ها هم به او کمک بکنند و باز هم افراد پیدا کند و دوباره حمله بکنند به این‌جا. این را کسی نمی تواند مهلتش بدهد. این باید شرش کنده شود تا این منطقه درست بشود.^(۷) امام در سخن رانی دیگری می فرماید:

« صدام رفتنی است. او تودهنی می خورد. می گویند که صلح بکنیم ... با صدام صلح نمی توانیم بکنیم؛ صدام یک جانی است که به هیچ یک از تعهداتی که می کند اعتبار نیست.^(۸)»

لزوم اخلاص در جهاد

در مورد اخلاص عمل رزمندگان، امام بارها به رزمندگان و فرماندهان توصیه کردند که اگر می خواهید

ایشان به جنبه‌ی روانی حمله‌ی ارتش عراق به مناطق مسکونی اشاره و اضافه می کنند:

این مرده دیگر از بین رفته است، دیگر شما خیال نکنید، این‌ها دست و پایی است که در حال احتضار دارد می زند. این قدرتمندها آن آخر عمرشان این طور جنون پیدا می کنند. این‌هایی که در حالی که قدرت دارند آن شارت و شورت را می کنند، وقتی شکست می خورند بسیار هم ضعیف می شوند. این ضعف روحی است که انسان به یک طایفه که هیچ کاری به او ندارند، توی خانه‌های‌شان نشسته‌اند، یک بچه‌ی کوچکی که کاری به او ندارد، این ضعف انسانیت و ضعف قدرت است که به او بپرد برای این که در جبهه - او را - سیلی به او زده‌اند. این، آن مایه‌ی آخرش را هم که عبارت از آن گردان‌هایی بوده است که برای حفظ او بوده فرستاده به جبهه و این‌جا هم بسیاری از آن‌ها را به دَرک فرستاده‌اند. خوب این صدمه می بیند، صدمه‌ی روحی می بیند، عقل هم که ندارد که حساب بکند که خوب ما

در جبهه مغلوب شده‌ایم، باید در جبهه کاری بکنیم، آن‌جا که نمی تواند کاری بکند، به بهبهان و نمی دانم مسجد سلیمان و جاهای دیگر تعدی می کند.^(۹)

پس از گذشت دو ماه از جنگ و در پی تشدید حملات هوایی و موشکی عراق به مناطق مسکونی، امام برای اولین بار مقابله به مثل را ابزاری برای بازداشتن دشمن از این اقدامات دانستند. رهبر انقلاب در دیدار فرمانده، وزیر و نماینده‌شان در سپاه و شورای عالی سپاه با ایشان فرمودند: «صدام چون می بیند در حال غرق شدن است می خواهد همه را با

امام خمینی:

جوان‌های ما این طور نباشند که بگویند تمام شد و رفت سراغ کارش. خیر، تمام نشده، امریکا دنبال کار است. الآن امریکا به میدان آمده ... و باید هر چه زودتر این را تمام کنیم و این به این است که جوان‌های ما بروند به جبهه‌ها

آن اشخاصی که در جبهه‌ها جنگ می‌کنند، با آن‌هایی که در مقابل شما هستند، صورت عمل که یک صورت است، آن‌ها می‌کشند شما هم می‌کشید، اما کشتن شما یک عمل عبادی است و کشتن آن‌ها یک عمل جنائی است. این روی انگیزه‌ی است که هست، روی معنایی است که این دو عمل دارند، نه روی صورت عمل است. شما برای خدا جهاد می‌کنید، آن‌ها برای شیطان جهاد می‌کنند. آن‌ها تبع شیطان هستند و شما تبع خدا هستید. این فاصله‌ی ما بین این دو امر است، توجه کنید که این محفوظ بماند.^(۹)

انتخابات مجلس دوم

با نزدیک شدن اتمام دوره‌ی اول مجلس شورای اسلامی و بالا گرفتن تب و تاب انتخابات دومین دوره، تصمیم گیرندگان، مطبوعات و جناح‌ها به اظهار نظر پرداختند و رسانه‌های غربی نیز این موضوع را بررسی و تجزیه و تحلیل کردند. یکی از موضوعات مهم در این خصوص، حذف لیبرال‌ها و ورود نیروهای حزب‌اللهی و

پیرو خط امام به خانه‌ی ملت بود. حضرت امام در این باره فرمودند: «مسئله‌ی انتخابات آینده از اهم اموری است که مسئولیت آن با همه‌ی ماست و توجه دارید که دشمنان اسلام در نظر دارند کاری بکنند که انتخابات درست صورت نگیرد و از دست مسلمان‌ها و متعهدین خارج شود، ولی شما باید تمام قدرت‌تان را صرف کنید که به خوبی انجام شود.»^(۱۰) علاوه بر این، امام خمینی بر سالم بودن انتخابات بدون آن‌که فرد خاصی بر مردم تحمیل شود تأکید داشتند و در این باره فرمودند: «امروز ما کسی را

نتیجه‌ی کارتان تا ابد باقی بماند، فقط برای خدا کار کنید. این موضوع از نظر امام بسیار مهم و حیاتی بود. ایشان تفاوت رزمندگان با نیروهای بعثی را - که هر دو در حال جنگ و نزاع بودند- فقط نیت باطنی و عمل برای خدا می‌دانستند که در یکی وجود داشت و در دیگری نه. امام در این باره می‌فرمایند:

شمایی که امروز دارید برای اسلام زحمت می‌کشید، چه شمائی که در جنگ‌ها و در پشت جنگ‌ها و در زحمت‌هایی که در صنعت می‌کشید و چه آن آقایی که برای مظلومین دارند خدمت می‌کنند و برای بنیاد شهید دارند خدمت می‌کنند، خدمت‌های شما بسیار ارزش دارد. این ارزش را حفظ بکنید. صورت عمل میزان نیست. آن چیزی که میزان است انگیزه‌ی عمل است، معنای عمل است. دو تاست عمل، در صورت مثل هم هستند. شمشیری که در دست حضرت امیر سلام الله علیه - است فرود می‌آید و فرض کنید که عمر بن عبدود را می‌کشد. این صورت عمل با صورت عمل دیگری که شمشیر دستش هست و یک کس دیگر را می‌کشد، صورت، یک صورت دیگر است. هر دو یک شمشیری است و در دستی است و فرود می‌آید و یک کس را می‌کشد، لکن آنی که او را با عبادت ثقلین افضل دانسته‌اند، برای آن انگیزه‌ی عمل است، برای آن معنایی است که در آن عمل است نه برای این صورت عمل است. انگیزه‌ی عمل است که این عمل را به آنجا می‌رساند که لایواری عبادت ثقلین انگیزه‌ی عمل است که چند تا قرص نان جو را که اهل بیت - علیهم‌السلام - به فقیر و اسیر و چه می‌دهند، در قرآن چند آیه برای او می‌آید. آن چیزی که هست این است که انگیزه‌ی عمل الهی است، وقتی الهی شد جبرانش الهی است. شما جوانان‌های عزیز می‌کنید که الان برای اسلام دارید خدمت می‌کنید- و مطمئن باشید که ارزش بسیار زیاد دارید شما- توجه به روحیات خودتان بکنید که مبادا در این امر شیطان دخالت بکند... فرق ما بین شما عزیزان و

امام خمینی:
رحمت خداوند منان بر شهدای
عظیم‌الشأن و درود بر شهدای
زنده که پشتوانه‌ی اسلام
بوده و هستند

حمایت از دولت

سیاست‌های اقتصادی دولت در دوران جنگ به دلیل ویژگی‌های خاص زمان، با اعتراض برخی جناح‌های داخلی مواجه می‌شد که در مقاطع گوناگون، امام ضمن حمایت از دولت به جناح‌های سیاسی که معتقد به اسلام و نظام بودند، خطر این موضوع را گوش زد می‌کردند. با شدت یافتن حملات به دولت به بهانه‌ی گرانی، مالیات و... امام فرمودند:

من به شما عرض می‌کنم نه دولت با من - عرض کنم که - قوم خویش است و نه من افرادش را اکثرش را می‌شناسم، اما من کلی قضیه را دارم می‌گویم. دولت با این همه کاری که می‌بینید کرده است، یعنی این مملکتی که به هم خورده است و این طوری است، نگذاشته به هم بخورد، نگذاشته که این همه خرج‌هایی که این همه، این مصایبی که و مجروحینی که هر روز دارند می‌آورند، این‌ها زمین بمانند. نگذاشته است که مردم گرسنه بمانند. نگذاشته چه بشود. البته همه قبول دارند، خود دولت هم قبول دارد، گرانی هست. گرانی اولاً همه جا هست، این جای تنها نیست. ثانیاً وضع انقلابی همچو اقتضا می‌کند، وضع جنگ این‌طور است. نباید ما وقتی که وضع جنگ را می‌بینیم داریم، ما وضع انقلاب را می‌بینیم داریم، وضع دشمنی همه دنیا را داریم، همه‌مان بریزیم سر دولت. الآن می‌بینیم در مجلس به دولت حمله می‌شود، در محضر علماء به دولت دارد حمله می‌شود، در بازار به دولت حمله می‌شود، مصاحبه‌های تلویزیونی به دولت ور می‌روند، عرض کنم بساط وقتی درست می‌کنند به دولت ور می‌روند، این بی‌جهت نیست. خود آقایان ملتفت نیستند. آقا خودش خیلی خیلی آدم خوبی است، می‌رود ده نفر آدم از همین اشخاصی که می‌خواهند این کارها را بکنند، ایران فراوانند از این اشخاص، الآن در ایران سلطنت‌طلب ما داریم. در ایران مخالف با جمهوری اسلامی در این طبقات بالایی که می‌خواستند عیاشی

نداریم که دستور بدهد، پیشنهاد می‌کند و مردم مختارند. فرض بکنید که اگر همه‌ی کسانی که در رأس [هستند] بروند پیشنهاد بکنند که فلان آدم را شما وکیل کنید، لکن شما به نظرتان درست نباشد، جایز نیست بر شما تبعیت کنید. باید خودتان تشخیص بدهید که آدم صحیحی است تا این که بتوانید رأی بدهید.^(۱۱) ایشان در ادامه می‌فرمایند:

انتخاب دست مردم است، رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر با آن رعیتی که در کشاورزی کار می‌کند و آن بازاری که در بازار کار می‌کند، راجع به انتخابات یک جور هستند، علی‌السوا هستند، یعنی رئیس‌جمهور یک رأی دارد، نخست‌وزیر هم یک رأی دارد و آن کشاورزی که در دوردست افتاده‌ترین [نقاط] این کشور است، آن هم یک رأی دارد. رأی‌شان با هم فرقی ندارد و همه هم مسئول هستند. در تشخیص خوب و بد، اتکال به قول غیر نکنید، مگر اشخاصی باشند که مورد اعتماد خودتان باشد صددرصد.^(۱۲)

امام خمینی:

مبادا یک وقتی به واسطه‌ی بمباران‌های شهرهای شما و کشتن عزیزان شما، مبادا یک وقتی شما عصبانی بشوید و جبران بکنید این طوری. این انتقام از او نیست

امام اعتقاد داشتند، مردم باید در صحنه باشند و به طور فراگیر در انتخابات حاضر شوند و رأی بدهند. ایشان تأکید می‌کردند به افراد نالایق و ناتوان برای ایفای نقش نمایندگی رأی ندهید و تعهد نمایند به اسلام را بسیار مهم می‌دانستند. از نظر امام این‌که نماینده از کدام حزب و گروه باشد مهم نبود؛ بنابراین، ایشان گروه‌گرایی را در انتخابات سالم مردود می‌دانستند: «مسئله خوب بودن خود شخص است نه این‌که از یک دسته‌ی خاصی باشد... این‌ها دیگر شرط نیست، عمده موازین است که قانون و اسلام تعیین کرده است.»^(۱۳)



تشریح عملیات خیبر توسط سردار شهید حاج محمدابراهیم همت به خبرنگاران

بکنند، حالا نمی گذارند عیاشی بکنند داریم. از منافقین موجودند. از احزاب موجود است. از احزاب موجود است، هستند همه، زیادند. آقایان عرض می کنم که با ظاهر خیلی خوب می روند پیش فلان آقا می نشینند، می گویند هی اسلام دارد از بین می رود، دیدید چی شد، چه شد، این ها می خواهند این جا را مثل شوروی اش بکنند. آقا فوراً باور می کند... زمین خوردن دولت امروز برای روحانیت هم مضر است...

دارند باورشان می آید. باید آقایان فکر بکنند که هر کس آمد هر چی زد، باید از اول حمل بر فساد بکنند که این می خواهد یک کاری بکند. امروز که فساد زیاد است، حمل به صحت صحیح نیست که هر که آمد خیال کنیم راست می گوید...

امام خمینی (ره) در ادامه با اشاره به وسعت جریان ضد دولت در میان روحانیت - که از روی سادگی به این عمل اقدام می کنند - می فرمایند:

بیایند بروند در قم پیش آقای، بروند در - فرض کنید - که اصفهان پیش آقای، بروند در شیراز پیش آقای، یکی کاری بکنند که صدا در بیاید. حالا از اول کی از همه ضعیف تر است برای این کار؟ به روحانیت حمله کنیم، نه. به مجلس، نه. به دولت باید حمله کنیم، حالا به دولت. مجلس را وادار می کنند به دولت - عرض کنم - روحانیون را وادار می کنند به دولت، بازار را وادار می کنند به دولت، همه جا به دولت. خوب دولت از بین رفت فردا می آیند سراغ شماها.^(۴) از نظر امام زیر سؤال بردن سیاست های دولت پیش از آن که یک اختلاف فکری باشد، ریشه در

خیال نکنید که شما دولت را تضعیف می کنید، نخیر. شما هم دولت را تضعیف کنید، تضعیف شماست. این مقدمه است برای او و الآن یک خطی در این کار هست، مشغول اند الآن. و شما باید خیلی توجه کنید، چشمهایتان را باز کنید.

امام در بخش دیگری از سخنان شان در مورد یکی از روحانیان موجه که گفته بود با پرداخت خمس دیگر نباید به دولت مالیات داد، می فرمایند: آقا می نویسند مالیات نباید داد. آخر شما ببینید بی اطلاعی چه قدر! آقا، ما امروز روزی نمی دانم چند صد میلیون ما الآن خرج جنگ مان است. روزی چند صد میلیون خرج جنگ را با سهم امام می شود درستش کرد حالا؟ ... سهم امام حالا به اندازه یی است که همین حوزه ها را بگردانیم، بیش تر از این هم نیست. یک کمی بیش تر باشد، می دهند به دولت... خوب، بی فکر حرف می زنند آقایان، یک کسی می رود یک چیزی به آن ها می گوید، آن ها هم باورشان می آید. آقایان دیگر هم همین طورند. با سلامت نفسی که

بود، هیچ کس پا نشد، من پا شدم و یکی از علمای تهران که الآن هم هستند و من جا دادم به ایشان - جا هم ندادند - این جو را درست کرده بودند برای آقای کاشانی که دیگر از منزلش نمی‌توانست بیرون بیاید... آن‌جا هم شکست دادند، مسلمین را شکست دادند. من حالا می‌خواهم یک هشدار به آقایان بدهم. مسئله الآن به یک وضعی در آمده است که انسان می‌بیند که مشغول جوسازی هستند، می‌شنود که مشغول جوسازی هستند و به تدریج می‌خواهند این کار را عملی‌اش کنند، یعنی دیدند که ایران با این مسائلی که در دنیا می‌خواهند حل کنند نتوانسته‌اند کاریش بکنند... این‌ها می‌خواهند با وسیله‌هایی با حيله‌هایی از این‌جا شروع کنند، از ایران شروع کنند. از ایران شروع کردن هم یک دفعه نمی‌شود برونند سراغ روحانیون. می‌دانند که نمی‌شود که از اول برونند سراغ روحانیون، روحانیون را شکست بدهند. می‌آیند هی از پایین‌تر شروع می‌کنند، از پایین‌تر جوسازی می‌کنند. مثلاً حالا برای دولت جوسازی می‌کنند، برای دولت دارند جوسازی می‌کنند.^(۱۵)

برنامه‌ریزی دشمنان انقلاب دارد که درصددند با طرح موضوعات اختلاف‌انگیز، به تدریج اساس نظام را متلاشی کنند. بنابراین، بهترین کار آن است که از باورهای سنتی و بدون توجه به زمان و مکان و امر حکومت که دین را خارج از جامعه می‌پندارد، استفاده کنند و آن‌ها را به جان دولت - که مسئول پیشبرد حکومت و انقلاب است - بیانازند. امام خمینی^(ره) با درک این موضوع خطاب به هم‌می‌فرمایند:

من امروز مغتنم است که در حضور آقایان یک مطلبی را عرض کنم و این مطلب مال همه است... در دوران مشروطه - را که آقایان شنیده‌اند - یک عده‌یی که نمی‌خواستند که در این کشور اسلام قوه داشته باشد و آن‌ها دنبال این بودند که این‌جا، آن وقت به طرف اروپا بکشند، آن‌ها جوسازی کردند، به طوری که [درباره‌ی افرادی] مثل مرحوم آقا شیخ فضل‌الله - که آن وقت یک آدم شاخصی در ایران بود و مورد قبول بود، همچو جوسازی کردند که در میدان علنی، ایشان را به دار زدند و پای آن هم کف زدند. و این نقشه‌یی بود برای این‌که

پس از گذشت دو ماه از جنگ و در پی تشدید حملات هوایی و موشکی عراق به مناطق مسکونی، امام برای اولین بار مقابله به مثل را ابزاری برای بازداشتن دشمن را از این اقدامات دانستند

اسلام را منعزل کنند و کردند... مردم غفلت داشتند از این عمل، حتی علما هم غفلت داشتند. ما در زمان خودمان هم آقای کاشانی را دیدیم - وضع ایشان طوری شد که آن‌ها جوسازی کردند که یک سگی را عینک به آن زدند و آن‌طور که من شنیدم عینک زدند - و از طرف مجلس آوردند این طرف و به اسم آیت‌الله و من خودم در یک مجلس بودم که مرحوم آقای کاشانی وارد شد در آن مجلس، مجلس روضه

نتیجه‌گیری

سال‌های قبل و بعد، بر پاسداری از نظام است. در این خصوص امام به دو رکن مجلس و دولت اشارت می‌کند و اصرار دارند که مجلس بر اساس آرای مردم و بدون دخالت و نفوذ دولت و دستور شخصیت‌های کشور، حتی خود ایشان، شکل بگیرد و به مردم نیز توصیه می‌کنند: «باید خودتان تشخیص بدهید تا این که بتوانید رأی بدهید.» از نظر ایشان رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر از رعیت و بازاری برتر نیستند.

دولت مهم‌ترین رکن اداره‌ی کشور است و در طول دوران جنگ نیز امام خمینی^(ع) به آن توجه ویژه‌ی داشتند و با توجه به وضعیت بحرانی کشور همواره از دولت حمایت می‌کردند و این حمایت به خصوص قبل از عملیات خیبر، بسیار جدی و با نگرانی‌هایی در خصوص تهدید اصل نظام از طرف دشمنان همراه بود.

منابع:

۱. صحیفه‌ی امام، جلد ۱۸، مورخ ۱۳۶۲/۱۱/۱۱، صص ۳۱۴-۳۱۵.
۲. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۳، ص ۲۰۸.
۳. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۱/۲۲، ص ۳۳۲.
۴. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۱/۱۹، صص ۳۲۶-۳۲۵.
۵. همان، مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۵، صص ۲۱۱-۲۱۲.
۶. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۱/۲۲، ص ۳۴۸.
۷. همان، مورخ ۱۳۶۲/۹/۱۶، ص ۲۳۹.
۸. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۱/۱۶، ص ۳۲۳ و ص ۳۲۲.
۹. صحیفه‌ی نور، جلد ۱۸، مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۵، صص ۲۱۰-۲۰۹.
۱۰. همان، مورخ ۱۳۶۲/۸/۴، ص ۱۹۶.
۱۱. همان، مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۳، ص ۲۸۴.
۱۲. همان، ص ۲۸۳.
۱۳. صحیفه‌ی امام، جلد ۱۸، مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۰، ص ۲۴۳.
۱۴. همان، مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۶، صص ۲۵۶-۲۵۵.
۱۵. همان، مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۶، صص ۲۵۰-۲۴۹.

در این پژوهش، مواضع امام در سخنرانی‌های شان در ماه‌های قبل از عملیات خیبر بررسی و دیدگاه‌های شان از چهارم آبان تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۲، بازخوانی شده است. همچنین، موضوعات مهمی که ایشان بر آن‌ها تأکید داشتند، گزینش و با افزودن توضیحاتی به آن‌ها درج شده است. در بازخوانی عملیات‌های بزرگ جمهوری اسلامی در دوران دفاع مقدس، مطالعه‌ی چپستی شرایط محیطی در سطوح خرد ملی، منطقه‌ی و جهانی ضرورت دارد. در سطح ملی، مواضع رهبر نظام هم‌ردیف و حتی بالاتر از موضوعات اصلی و مهمی است که باید به آن‌ها توجه شود. امام در ماه‌های آبان، آذر، دی و بهمن، علاوه بر توجه به جبهه‌های نبرد و امور جنگ، از حفظ انقلاب و نظام و گوش‌زد کردن آسیب‌پذیری‌های احتمالی غفلت نکرده‌اند.

ایشان به موضوع صلح که مهم‌ترین موضوع در عرصه‌ی سیاست داخلی و خارجی کشور محسوب می‌شد، توجه ویژه‌ی داشتند و معتقد بودند که صدام و حزب بعث در پی صلح نبودند و از آن همچون ابزاری برای دست یافتن به زمان و فرصت استفاده می‌کردند. موضوع دیگر، نگاه انسانی به جنگ است. امام در خصوص جنگ شهرها، فرماندهان و رزمندگان را از ورود به شهرهای عراق برای گرفتن انتقام از مردم این کشور به جای جنگ‌افروزان دولت و ارتش عراق منع می‌کردند و البته برای اولین بار انداز می‌دهند که مقابله به مثل ایران محتمل می‌باشد.

امام خمینی^(ع) شهیدان را طلایه‌داران تاریخ جدید ایران می‌دانند که با انقلاب و دفاع مقدس‌شان، هویت جدیدی به ایران داده‌اند. ایشان از رزمندگان می‌خواهند که در این میدان سهمگین، مجاهدت‌شان مخلصانه باشد، زیرا از منظر ایشان، روح و جان جبهه‌های نبرد، توحید و معنویت است. توجه و تمرکز امام در این دوره، همچون

دیدگاه‌های امام خمینی در مقطع عملیات خیبر
(آبان - بهمن ۱۳۶۲)

